

Tajgablåstjärt

Häckfågel i nordliga barrskogar, ofta med naturskogsprägel. En östlig art, med utbredning ända till Stilla havet, som nätt och jämnt förekommer regelbundet i Sverige. Antalet häckande par är fortfarande lågt och under ett normalt år påträffas endast enstaka revirhållande fåglar i lämplig häckningsmiljö. Mörkertalet är dock av allt att döma stort. Under senare år har tajgablåstjärten ökat avsevärt i Finland. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Tajgablåstjärt häckar i äldre barrskogar eller barrblandskogar (tajga), och nästan alltid i skog som är orörd eller åtminstone mycket lite påverkad av skogsbruk. Nästan uteslutande väljer den revir i kuperad terräng, på fuktiga sluttningar eller bergssidor. Det handlar oftast om granskog eller barrblandskog, gärna med lövinslag. Ofta är fältskiktet frodigt. Troligtvis är flerskiktning en viktig faktor. Boet läggs på marken, i håligheter eller i en rotvälta på rödhakevis. Bona är svåra att hitta och överlag är det svårt att konstatera häckningar av tajgablåstjärt. Reviren är relativt små, i storleksordningen några hektar, men tätheten av häckande par är ändå oftast låg även längre österut.

Utbredning och regionala skillnader

Tajgablåstjärt förekommer sällsynt i Norrbotten, Västerbotten och Ångermanland.

Indikator på skyddsvärd skog

Tajgablåstjärt förekommer i Finland huvudsakligen i skogar med naturskogskaraktär, och arten ska betraktas som en bra indikator på höga naturvärden.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Röjning och gallring missgynnar arten och medför troligen att reviret överges. Avverkning av skogar av naturskogskaraktär, främst i kuperad terräng, medför sämre förutsättningar för arten att häcka i landet.

Behov av hänsyn – allmänt

När tajgablåstjärt regelbundet förekommer i ett område så är det oftast ett område med höga naturvärden som även hyser andra hotade arter. Såväl slutavverkning som gallring är mycket negativt för arten. Det är inte känt hur stort område som behöver undantas, men troligen krävs ett minst 10–20 hektar kring häckningsplatsen.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

Som regel har områden med revir av tajgablåstjärt höga naturvärden och bör undantas från skogsbruk. Om skogsbruksåtgärder är aktuella i ett område med revirhävdande tajgablåstjärt kontakta naturvårdsexpertis på Skogsstyrelsen.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Avsätt äldre grandominerade naturskogar i norra Sverige för naturvårdsändamål, i första hand skogar på fuktiga sluttningar och bergssidor.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Områden där blåstjärt förekommer regelbundet är normalt aktuella att undanta från skogsbruk.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort äldre träd vid ägogränser, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, naturskogsrester, äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved, örtrika bestånd på kalkrika marker, äldre hassellundar, brynmiljöer, samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd (rovfågelsbon) m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Markbered inte i skyddszoner mot sjöar, vattendrag eller våtmarker (SKSFS 7:29).

Lästips

Artfakta för tajgablåstjärt. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/100032>

Populationsstorlek: 10 par

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning, första kända häckning 1996

2001–2012: ökning

Rödlistestatus 2015: Starkt hotad (EN)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej

